

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: *FRP/675/2013/Pan.*

A Független Rendészeti Panasztestület

84/2014. (IV. 16.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos¹** jogi képviselője útján 2013. szeptember 17-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. április 16-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A jogi képviselő 2013. szeptember 17-én postai úton terjesztett elő panaszt a panaszossal, és társaival (kiskorú ifj. K. R., aki a panaszos fia, valamint K. M. és K. K.) – akiket érintő rendőri fellépést a Testület külön panaszeljáráásban vizsgálja – szemben 2013. szeptember 3-án éjfél és szeptember 4. hajnal között fogatosított igazoltatás, elfogás, illetőleg előállítás, valamint testi kényszer és bilincs alkalmazása miatt.

A jogi képviselő tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos nem járul hozzá, hogy a Testület a panaszt további kivizsgálásra az eljárást fogatosító rendőri szervhez áttegye, azonban hozzájárult ahhoz, hogy személyazonosító adataitól megfosztott állásfoglalását honlapján közzétegye.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszbeadvány szerint 2013. szeptember 3. napján éjfél körül érkezett meg a panaszos az általa vezetett gépjárművel társaival a MOL benzinkúthoz. A fizetést követően a benzinkúton egy rendőrfőnök igazoltatta a panaszost. (A jogi képviselő itt megjegyezte, hogy a benzinkúton képrögzítő berendezés működik. Ennek felvételeit a tárgyhó végén – jelen esetben szeptember 30-án – letörlik, ezért a felvételek mielőbbi biztosítása halasztást nem tűr.) A panaszos iratait átadta a rendőrnek, aki az iratok alapján a következő megjegyzést tette: „Zs. az édesanyád? Ti cigányok vagytok? A k**a anyátokat!”. A panaszos erre a következőképp reagált: „Milyen jogon cigányozik, és milyen jogon k**a anyázik?” Erre a rendőr őt könyökkel mellbe vágta, megperdítette, a járóautó motorháztetejére szorította, majd társával együtt két kezét hátracsavarták és megbilincseltek. Ezt követően a rendőrök erősítést hívtak rádióon („cigányokat viszünk, roma gyerekeket” – tette hozzá az egyik rendőr). Hamarosan megérkezett két zöld rendőrségi dzsip további rendőrökkel, és a panaszos társainak is kezeit hátrabilincseltek. A panaszos már a rendőrautóba ültetéskor jelezte, hogy 10 nappal korábban gerincműtétje volt, kérte, hogy ne üssék meg. Ekkor az egyik rendőr a bal oldalán a bordái közé ütött. A panaszost és K. M.-t egy autóval, ifj. K. R.-t és K. K.-t külön járművel szállították a Rendőrkapitányságra. Ifj. K. R.-t a rendőrautóban a tarkóján és a karján ütötték. A Rendőrkapitányság épülete előtt a panaszost és társait a szolgálati gépkocsiból kiszállították.

Elsőként K. K. érkezett meg a kapitányság épületébe. A rendőrök a nadrágját lerántották, így – mivel alsónadrágot nem viselt – alulról félmeztelen volt. Az egyik rendőr a herezacskóját megmarkolta és csavargatta, ezzel fájdalmat okozva neki. Ezt követően az előállító helyiségbe vitték, ott tovább ütlegelték, rugdosták huzamos ideig. Lenyomták a padra, és azt közölték vele, hogy: „Meg fogsz halni, a cigány k**a anyádat! Az országból is el kell, hogy költözz. Kivagy tiltva a városból! Ha megint meglátunk itt, ugyanaz fog történni, mint most, vagy még rosszabb.”

A panaszost hátrabilincselte karjainál fogva a két rendőr az épületbe behúzta oly módon, hogy háta és fenéke, valamint a lábai a földet súrolták, és eközben két másik rendőr csípőtájékon mindkét oldalról rugdosta. A rendőrkapitányság épületében a panaszosról levették a bilincset, belökték az előállítóba, őt is ütötték, rugdosták négyen egyszerre. Amikor orvost kért, közölték vele, hogy „Nincs orvos, majd hívunk, ha meghaltál. Haltak meg már itt”.

K. M.-t a folyosó végére vezették egy körasztalhoz, a kezét – előre görnyedt testtartásban – az asztal lábához bilincseltek. Amikor arra panaszkodott, hogy túl szoros a bilincs, még jobban rászorították, majd kirúgták alóla a lábát. Az asztal alatt kellett feküdnie. 10-15 perc percenként odament egy rendőr, és a fejére taposott vagy megrúgta. Ennek eredményeként a csuklója eltört.

Ifj. K. R.-t a rendőrkapitányság épületében falhoz állították, de fizikálisan nem bántalmazták.

A panaszost és társait a rendőrkapitányságról szeptember 4-én hajnalban bocsátották el. K. M. iratait a rendőrök elvették, de nem adták vissza. K. K. és ifj. K. R. kényszer hatására írták alá azt a nyilatkozatot, hogy sérülés és panaszmentesen bocsátották őket szabadon. A panaszos állítja, hogy a nyilatkozaton nem az ő aláírása szerepel. A panaszos és társai az általuk elszenvedett sérülésekről látteleletet vetettek fel, ezeket másolatban a jogi képviselő a Testület rendelkezésére bocsátotta.

A fentiekre tekintettel a rendőri intézkedés sértette a panaszos és társai alapvető jogait, ezért kérték a panasz kivizsgálását.

a) A jogi képviselő a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szerinti sértetti képviseltre vonatkozó meghatalmazást csatolt a panaszbeadványhoz.

b) A jogi képviselő megküldte a rendőrségi előállítás időtartamáról készült igazolást, mely szerint a panaszossal szemben a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. §-a alapján 2013. szeptember 4-én 0 óra 45 perctől 3 óra 45 percig – ekkor sérülés és panasz mentesen szabadon bocsátották – személyi szabadságot korlátozó intézkedést fogantatosítottak. Az irat szerint a panaszos hozzátartozója, illetve képviselőjének kiértesítését nem kérte, az előállítás és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem élt, és élelmezést sem kért.

c) A városi kórház 2013. szeptember 6-án kelt orvosi látélet és vélemény elnevezésű irata szerint a panaszos a saját lábán szeptember 4-én 18 óra 13 perckor jelentkezett orvosi ellátásra. Ennek előzményeként előadta, hogy az előző nap 23 óra körül a rendőrségre vitték be igazoltatást követően. Állítása szerint bántalmazták, testszerte több ütés érte, bal fülét fájlalja, és ha fújja az orrát, akkor ropogást érez a bal fülében, jelenleg szédül, zúg a feje, a történetekre pontosan emlékszik, eszméletvesztése nem volt.

Az orvosi dokumentum szerint a jobbos zygomaticus (járomcsont) temporalis részénél körülbelül 1x1 nagyságú suffusio (véraláfutás, bőrpír), máshol külsérelmi nyom a fején nem látható. A jobb lapocka lat. életől körülbelül 4 cm-nyire laterálsan (oldalsó) a lapockacsúcs magasságában 0,5x0,5 cm-es suffusio. A bal mellkason körülbelül 2x1 cm-es barnás elszíneződés. A lumb. régióban pp. gyógyult műtéti heg. A bal glutealis (far) régióban körülbelül 6 cm hosszú enyhén ívelt felszínes abrasio. Ettől proximalisan 0,5 cm-re 2 cm hosszú 2 mm széles felszínes abrasio. A jobb glutealis régióban haránt irányú 2 mm széles 6 mm hosszú felszínes abrasio. Bal felkar elülső felszínén középső harmadban körülbelül 6x3, 5 cm nagyságú, illetve 3,5x2 cm nagyságú suffusio látható. A könyökhajlatban 1x0,5 cm-es suffusio. A bal alkar kp. harmadában 1,5x1 cm-es kékesbarnás elszíneződés. A bal alkaron kp. harmadban ulnarisan 1x1 cm-es barnás elszíneződés. A jobb felkar kp. harmadában ventralis oldalon 3 db 1x1 cm nagyságú kékesbarnás elszíneződés. A bal könyöktájékon ulnaris oldalon 4,5-5 cm hosszú, 1 cm széles felszínes abrasio. Mk. Csuklótájékon kk. 1 cm széles vöröses bőrpír. Végtagokon a proriasis vulgaris (pikkelysömör) jellegzetes elváltozásai észlelhető. Koponya 2 ir.: A boltozat csontjain törésvonal nem látható. Mellkas jobb borda: kornak és alkatnak megfelelő mellkasi szervek. Folyadék PTX nincs. A jobb oldali V. borda oldalsó ívén infractio valószínű, elmozdulás nincs. Jobb csukló: csontsérülés nem látható. Lumbalis gerinc: törés nem látható. L III, IV köztíres jelzetten szűkebb, ebben a szintben néhány mm-es retrolsthesis (hátracsúszás) látható. Az LS rés is beszűkült. A csigolyacorpusok nem laposabbak.

A fül-orr-gégészeti szakvizsgálat a következőket rögzítette: jobb oldalon szabad hallójárat, fénytelen dh. baloldalon is szabad hallójárat, suffusios dh. váladékmentes orrjáratok. Lepedékes nyelv. St. P. tonsillectomia (mandula műtét utáni állapot). Kissé lobos garatképletek. Ép gége. Pihenés, orrcsepp, a bal fül víztől való óvása, valamint hallás kontroll 1 hét múlva került javaslatként feltüntetésre.

Kórismertként a következőket rögzítették: az arc véraláfutása; a mellkas véraláfutása; mindkét tomportájék hámhorzsolása; a bal felkar, könyök és alkar véraláfutása; jobb felkar véraláfutása; mindkét csuklótájéki bőrpír.

Az orvosi dokumentum megjegyzi, hogy a gyógytartam szövődmenymentes gyógyulás esetén előreláthatólag 8 napon belüli, és maradandó egészségkárosodás nem várható.

2) Az előadó testületi tag 2013. szeptember 25-én kelt levelében tájékoztatta a jogi képviselőt a Testületre irányadó hatásköri és eljárásjogi rendelkezésekről, valamint a meghatalmazás rendjéről. Mivel a jogi képviselő a Be. szerinti sértetti képviseltre vonatkozó meghatalmazást csatolt a panaszbeadványhoz, az előadó testületi tag felhívta, hogy a Testület előtti eljárásában képviseltre jogosító meghatalmazást juttasson el a Testület részére. Emellett az előadó testületi tag az intézkedés körülményeire vonatkozó kérdéseket tett fel, a panaszbeadvány pontosítására hívta fel a jogi képviselőt, valamint megküldeni kérte a panaszos gerincműtétjét igazoló orvosi iratokat.

3) A jogi képviselő 2013. október 15-én panasz-kiegészítést terjesztett elő, amelyben az alábbiak olvashatók.

A rendőrök nem indokolták sem az igazoltatást, sem az előállítást.

Az igazoltatást megelőzően a panaszos éppen tartott vissza autójához a benzinkúton történt fizetést követően. Felszólításra az iratait készségesen átadta az eljáró rendőrnek. A rasszista megjegyzést követően kérdőre vonta a rendőrt, hogy milyen alapon anyázik és cigányozik. Ezen kívül a panaszosnak semmilyen egyéb szóbeli vagy fizikális megnyilvánulása nem volt. Nem próbált ellenállni a rendőri intézkedésnek.

A testi kényszer alkalmazását megelőzően nem történt figyelmeztetés, a panaszos nem kapott semmilyen utasítást.

Már a megbilincselést megelőzően is alkalmazták a rendőrök testi kényszert a panaszossal szemben, az őt igazoltató rendőr mellbe vágta, majd a rendőrautó motorháztetejére szorította, de a panaszos nem állt ellen, ami a benzinkúton készült videofelvételen is látható. Annyit tett csupán a panaszos, hogy megkérdezte, milyen joggal teszik ezt vele, és még annyit mondott, hogy ne üssék többet, mert friss műtétet, két hete műtöttek. Ezek után az intézkedő rendőr társával együtt hátrabilincselte a panaszos kezét, közben egyikük könyökkel vállba vágta. A bilincs alkalmazását nem előzte meg arra vonatkozó figyelmeztetés. Az előállító helyiségnél vették le a panaszosról a bilincset.

A panaszossal éjfél körül értek be a rendőrkapitányságra, ahol az előállítása hajnal 4 óra 45 percig tartott. A panaszost hátrabilincselte karjánál fogva két rendőr a földön húzta be a kapitányság épületébe. A panaszos háta, fenéke és két lába a földet súrolta. Az őket kísérő másik két rendőr eközben oldalról rugdosta a panaszost, csípőtájékon találták el többször. A rendőrkapitányságon a panaszosról levették a bilincset, és belökték az előállítóba. Két előállító helyiségből, az első egy kis helyiség rácsajtóval, ott helyezték el K. K.-t, a másikban pedig külön a panaszost.

Be. és közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) vagy a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) értelmében vett eljárási cselekményeket nem fogatosítottak a panaszossal szemben.

Rendszeresen és szervezeten, az előállítás időtartama alatt szinte végig ütötték, verték a panaszost. A bántalmazásban négy rendőr vett részt. A panaszos többször kérte a rendőröket, hogy hívjanak hozzá orvost, tekintettel arra, hogy többször jelezte, hogy frissen műtötték, ennek ellenére mégis folyamatosan verték őt. A rendőrök csak annyit válaszoltak a panaszosnak, hogy orvost majd akkor hívnak, ha már meghalt, és hozzátették, hogy haltak már meg ott. A panaszos azt is mondta még a rendőröknek, hogy a fia ne bántsák, ilyenkor a panaszos „duplán kapott” a fia helyett is.

A panaszossal szemben az intézkedést követően személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése tárgyában szabálysértési eljárást indítottak, valamint eljárás indult becsületsértés tárgyában. A jogi képviselő megítélése szerint az eljárások minden ténybeli alapot nélkülöznek. Megindításuk nyilvánvaló célja a rendőri intézkedés „indokának” utólagos megteremtése.

a) A jogi képviselő csatolva megküldte a Testület előtti eljárásában képviseltre jogosító meghatalmazását.

b) A jogi képviselő mellékelte a panaszos gerincműtétével kapcsolatos 2013. augusztus 21-én kelt zárójelentést.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A megküldött iratok alapján megállapítható volt, hogy a panaszolt rendőri intézkedéssel összefüggésben a panaszossal szemben szabálysértési és büntetőeljárás indult, ezért az előadó testületi tag telefonon kért tájékoztatást a Megyei Ellenőrzési Szolgálat ügyintézőjétől az ügyek állását illetően, aki elmondta, hogy a szabálysértési eljárás már lezárult, azonban a büntetőeljárás még jelenleg is tart. Mivel a rendelkezésre bocsátott rendőrségi iratok még egy folyamatban lévő büntetőeljárással összefüggő adatokat tartalmaznak, egyes iratok ismertetését a Testület mellőzte.

1) A kapitányságvezető 2013. november 6-án kelt átiratában az alábbiakról tájékoztatta a megyei rendőrfőkapitányt.

A panaszossal és társaival szemben a Rendőrkapitányság 2013. szeptember 3-én éjjel és szeptember 4-én hajnal között fogatosított intézkedést, amelynek során testi kényszert és bilincset alkalmazva előállították őket.

Nevezettek ellen az intézkedés végén a Szabs. tv. 207. § (2) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelezettségek megszegése miatt szabálysértési feljelentést tettek. A panaszos vonatkozásában az eljárás folyamatban van.

A panaszossal, K. K.-val, és K. M.-m szemben 7 rendbeli, a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.). 227. § (1) bekezdésébe ütköző és (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben elkövetett becsületsértés vétségének és ugyancsak 7 rendbeli a Btk 222. § (2) bekezdésébe ütköző és az a) pontja szerint minősülő erőszakos vagy közveszélyt okozó zaklatás vétségének megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárás. Ezen eljárások jelenleg vizsgálati szakban vannak a Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztályán.

A Rendőrkapitányságon 2 db biztonsági kamera van, melyek közül az egyik a főbejáraton, míg a másik a teherbejártót figyeli, azonban tekintettel arra, hogy a kérdéses cselekmény szeptember 3-án történt, ezért a hatályos törvényi előírásoknak megfelelően a képfelvételeket csak 30 napig tárolhatják, ezt követően törlésre kerülnek, így felvétellel az előállításról nem rendelkeznek.

A Nyomozó Ügyészségen büntetőeljárás van folyamatban bántalmazás hivatalos eljárásban vétsége miatt a panaszossal és társaival történt rendőri intézkedés kapcsán, az ügyben keletkezett összes alapirat az eljáró nyomozó ügyésznek, megküldésre került.

A kapitányságvezető megnevezte az intézkedést végrehajtó rendőröket, és megadta azok adatait.

A panaszost és társait nem vették őrizetbe.

Két r. törzsőrmester 2013. szeptember 4-én 0 óra 35 perc körüli időben kívánták a panaszost és társait igazoltatni a MOL benzinkútnál személyazonosságuk megállapítása céljából. Az igazoltatásra a Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének általános számon kiadott intézkedési terv I. pontjában meghatározott feladatok – „a lakosság szubjektív biztonságérzetét – a települései, illetve a kistérségi szinten mutatózó igényekre figyelemmel – leginkább javító, a prevenciót előtérbe helyező rendőri intézkedések végrehajtása” – alapján került sor fokozott ellenőrzés keretében. Az igazoltatás szükségességét indokolta az is, hogy S. város egyik szórakozóhelyén történeteket tisztázzák, megállapítsák a személyazonosságukat, és amennyiben azonosak a bejelentésben szereplő személyekkel, akkor figyelmeztessék őket a jogkövető magatartás fontosságára, és ez által megelőzzék az erőszakos, garázda jellegű cselekmények kialakulását, ami az eligazításukban feladatként is szerepelt. Az intézkedést kezdeményező két rendőr jelentésében rögzíti is, hogy nekik elismerték, hogy ők voltak azok a személyek, akik zaklatták a klub dolgozóit.

Az intézkedést kezdeményező r. törzsőrmesterek a két shop-ban lévő, majd onnan kijövő személyekkel közölte, hogy fokozott ellenőrzés keretében történik az igazoltatás, valamint, hogy informálódna a szórakozóhelyen történt rendzavaró cselekmény tisztázása érdekében, mivel a bejelentés alapján rendzavarás vagy garázdaság szabálysértés is megvalósulhatott, illetőleg tájékoztatást adtak napszaknak megfelelő köszöntést követően arról, hogy kik és milyen minőségben vannak jelen. A jármű előtti intézkedésnél már jelenlévő másik két személynek is elmondták, hogy milyen minőségben vannak jelen, miért igazoltatják őket, és

mit kérnek tőlük. Később csatlakozott csak a segítségkérés után három r. őrmester, egy r. zászlós, valamint egy főtörzsőrmester.

Az intézkedő rendőrök közül hárman M10 mintájú gyakorló öltözetet viselt, a többi rendőrön szolgálati nadrág, ing szolgálati zárt félcipő és tányérsapka volt, az eligazításuknak megfelelően.

A kapitányságvezető az igazoltatás célja és jogalapjaként rögzítette, hogy arra az intézkedési tervben foglalt fokozott ellenőrzés alapján került sor, továbbá szükséges volt tisztázni, hogy a szórakozóhelyen történt-e szabálysértés vagy bűncselekmény, mivel a bejelentés alapján ezek gyanúja is fennállt.

Az intézkedés kezdetén a Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján kívánták a panaszost és társait igazoltatni, akik az erre való felszólításnak nem tettek eleget, nem igazolták magukat, nem voltak hajlandóak átadni továbbá semmilyen okmányt, amely tartalmazta volna személyazonosításhoz szükséges adataikat, ezen felül nem is voltak hajlandóak azokat bemondani. Más olyan jelenlévő, ismert személyazonosságú állampolgár sem volt a helyszínen, aki hitelt érdemlően igazolni tudta volna őket.

A panaszos és társai az intézkedés kezdetétől fogva agresszív, nem együttműködő magatartást tanúsítottak, miközben becsületsértő kifejezésekkel illették az intézkedő rendőröket. Ezért is került sor arra, hogy az intézkedést kezdő járőrök az intézkedés befejezéséhez rádióon kértek segítséget. Ez alatt a panaszos és társai még agresszívbá váltak, továbbra sem igazolták magukat, ezért az erősítés megérkezését követően előállították őket, melynek eredményes befejezését a rendőri jelentésekben foglaltak alapján, csak testi kényszerrel és bilincs használatával lehetett eredményesen végrehajtani. A rendőri jelentések részletesen tartalmazzák a bilincselés és testi kényszer alkalmazásának szükségességét és módját.

A panaszos előállításának jogalapja a Szabs. tv. 207. § (2) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelezettségek megszegése szabálysértés, valamint a Btk. 227. § (1) bekezdésébe ütköző és az (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő becsületsértés vétségének, és a Btk. 222. § (2) bekezdésébe ütköző és az a) pontja szerint minősülő erőszakos vagy közveszélyt okozó zaklatás vétségének megalapozott gyanúja volt. A panaszos előállítása 2013. szeptember 4-én 0 óra 45 perckor kezdődött meg, majd szabadon bocsátása 3 óra 45 percnél következett be. Az előállítások ideje alatt megtörtént a ruházat átvizsgálás, a letéti tárgyak elhelyezése, az előállító helyiségbe történő elhelyezés, nyilvántartóban történő adat egyeztetés, beazonosítás, személyes szabadságot korlátozó intézkedésről készült jelentés elkészítése, igazolások és tájékoztatók kiadása, illetőleg (aki kérte) annak a hozzátartozójának a kiértesítése. Ezen részfeladatok végrehajtásának ideje pontosan nem behatárolható. A panaszos előállításának időtartamáról készült igazolás, melyet át is adtak részére. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatos tájékoztató is készült, a panaszos részére azt átadták.

A helyszínen a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, a 48. § b) és d) pontja alapján bilincset alkalmaztak. Figyelmeztetést követően bilincset szeptember 4-én 0 óra 45 perctől 1 óráig, az előállító helyiségbe történő elhelyezésig alkalmaztak. A panaszost hátra helyzetben bilincselték meg, mert így a támadás szinte kizárható volt.

A panaszos nem szenvedett sérülést a rendőri intézkedés során, orvost nem kért, így orvosi vizsgálatára sem került sor. Ezt a tényt aláírásával is megerősítette a személyes szabadságot korlátozó jelentés nyilatkozat és igazolás részében.

A mellékelt rendőri jelentésben foglalt tények és körülmények, valamint a panaszos és társai által aláírt nyilatkozat és igazolás tartalma alapján sem az előállítás helyszínén, sem a végrehajtás közben, sem a rendőrségi objektumban nem történt az intézkedő rendőrök részéről semmilyen formában bántalmazás.

A rendőri jelentések tartalma és az intézkedő rendőrök elmondása alapján a panaszost semmilyen származására irányuló negatív kijelentéssel nem illették. Az intézkedésben résztvevő egy r. őrmester és a fegyveres biztonsági őr roma származású, ezért semmiképp sem életszerű a panaszos erre vonatkozó állítása. Az intézkedést semmilyen módon nem befolyásolta a panaszos roma származása.

A csatolt anyagokból kitűnik, hogy a rendőrök normális hangnemben intézkedtek, a bánásmód megfelelt a jogszabályi előírásoknak, az előállítottak nem voltak hátrányos helyzetbe hozva semmilyen módon, és a rendőrkapitányságon sem beszéltek velük törvénybe ütköző módon.

A mellékelt anyagok alapján semmilyen információ nem merült fel az intézkedéssel összefüggő okiratok más által vagy fenyegetés hatására történő aláírásával kapcsolatban.

A bekért rendőri jelentés szerint a helyszíni intézkedés körülbelül 0 óra 35 percre tartott.

2) Az intézkedő rendőrök 2013. szeptember 4-én kelt az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentése szerint a panaszost ezen a napon 0 óra 45 perckor vonták intézkedés alá, amelynek keretében az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, 31. § (1) bekezdése alapján – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján elfogták, és ugyanezen szakasz (2) bekezdés a) pontja alapján előállították. A rendőrök az intézkedés során az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, a 48. § b) pontja (támadás megakadályozása) és d) pontja (ellenszegülés megtörése) bilincset alkalmaztak, amely előtt figyelmeztették a panaszost. A bilincselést 0 óra 45 perctől 1 óráig foganatosították. A jelentés rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során sérülés, a kényszerítő intézkedés, illetve eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján a hozzátartozója, illetve képviselőjének kiértesítését nem kérte.

A jelentés az intézkedés alapjául szolgáló eseményekről a következőképpen számol be. Az intézkedő rendőrök szolgálatuk teljesítése során 2013. szeptember 4-én 0 óra 45 perckor jelentek meg a MOL benzinkútnál, ahonnan elfogták és előállították a panaszost és társait, mivel többszöri felszólításra sem voltak hajlandóak magukat igazolni, illetve becsületsértést követettek el. Az intézkedés foganatosításakor a tanult önvédelmi fogások segítségével sikerült előállítani a panaszost a Rendőrkapitányságra a további rendőri intézkedés megtétele céljából.

A jelentés rögzíti, hogy az előállítás oka 3 óra 45 perckor szűnt meg, ekkor a panaszost sérülés és panaszmentesen szabadon bocsátották.

A jelentés szerint a panaszost az előállítás okáról szóban tájékoztatták, részére az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták, az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatos, jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, ruházatátvizsgálás, elfogás és előállítás, valamint a testi kényszer és a bilincsalkalmazása jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok úgy ítélte meg továbbá, hogy az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

A jelentéshez csatolt nyilatkozat szerint a panaszos kijelentette, hogy a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta. A vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel/ kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal nem élt, az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást írásban, a részére kiállított – az előállítás időtartamáról szóló – igazolást, valamint az előállító egységben történő elhelyezésével kapcsolatban az írásos tájékoztatást átvette. A panaszos élelmezést nem kért, betegségről nem számolt be, illetve sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban pedig nem részesült. A nyilatkozatot a panaszos aláírásával ellátta.

3) A rendőrség is megküldte az előállítás időtartamáról kiállított igazolást, a letéti tárgyakról készült jegyzőkönyvet, valamint a KEH KH lekérdezési adatlapot, amely szerint a panaszos adatait 1 óra 7 perckor kérdezték le.

4) Egy r. törzsőrmester az intézkedés napján jelentést készített az alábbi tartalommal.

2014. szeptember 4-én 0 óra 45 perckor megjelent a MOL kútnál, mert észlelte, hogy * rendszámú gépjármű parkol ott, melynek utasai korábban S. város egyik szórakozó helyén összeszólalkozott a pultossal, ezért intézkedést alá vonta a panaszost és társait, akik erősen ittas állapotban voltak, kivéve az ifj. K. R.-t. Mivel a fenti személyek többszöri felszólításra sem igazolták magukat, ezért előállították őket a Rendőrkapitányságra.

Mivel a jogszerű, szakszerű rendőri intézkedésnek ellenszegültek, ezért r. törzsőrmester segítséget kért. A panaszost és társait a tanult önvédelmi fogásokkal megbilincseltek, majd előállították a Rendőrkapitányságra. Ezt a cselekményt a benzinkút 2 alkalmazottja is látta.

Az intézkedés során a panaszos azt a kijelentést tette, hogy „ti fa***ó g**i rendőrök vagytok, mit gondoltok magatokról, azt tesztek, amit csak akarok”. K. K. és K. M. is hasonló durva szavakkal illette a rendőröket. Az előállítás során, és az előállító helyiségben több alkalommal hangoztatták ők hárman, hogy „Szétszurkállak késsel, ha meglátlak benneteket K. településen”, továbbá az egyik rendőrnek célozva hogy: „Várjál el leszel intézve, úgy is megtudom, hol laksz.”, „Beülünk a kocsiába egyik este símaszokban és megölünk titeket!”, „2-3 napon belül el lesztek intézve, engem (a panaszost) megláttok az utcán fejet fogtok hajtani nekem és megtudjátok ki vagyok!”. Ezen kijelentések elhangzásakor jelen volt: három r. őrmester, egy r. főtörzsőrmester, egy r. törzsőrmester, egy r. törzsszászlós, egy r. zászlós és egy fegyveres biztonsági őr.

R. törzsőrmester elmondása szerint az előállítás folyamán, illetve az előállító helyiségben több alkalommal azt hangoztatták, hogy egymásnak sérüléseket okoznak, utána elmennek a kórházba, és láttelepet vetetnek fel, majd feljelentést tesznek az ügyészségen.

A fenti cselekmény miatt r. törzsőrmester magánindítvánnyal kíván élni becsületsértés miatt.

5) 2013. szeptember 4-én szabálysértési feljelentést tettek a panaszos ellen a Szabs. tv. 207. § 1) bekezdésébe ütköző szabálysértés elkövetése miatt.

A feljelentés rögzítette, hogy 2013. szeptember 4-én 0 óra 45 perckor intézkedés alá vonták a panaszost, mert ő többszöri felszólítás ellenére nem volt hajlandó magát hitelt érdemlően igazolni, ezért további intézkedés megtétele végett előállították a Rendőrkapitányságra. Közölték a panaszossal, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesznek a Rendőrkapitányságon, melyet tudomásul vett.

6) A Rendőrkapitányság 2013. szeptember 6-án kelt határozatával a panaszost 30 000 forint pénzbírsággal sújtotta a Szabs. tv. 207. § (2) bekezdésébe ütköző, és aszerint minősülő személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése szabálysértés miatt.

A határozat szerint a szabálysértés elkövetését a rendőrök által készített feljelentés bizonyítja. A Rendőrkapitányság megállapította, hogy a panaszost szabálysértés elkövetése miatt két éven belül – a szabálysértési nyilvántartási rendszer adatai alapján – a szabálysértési hatóság jogerősen nem marasztalta el. Ezt a tényt a hatóság az elmarasztalás mértékének megállapításakor figyelembe vette.

7) A Rendőrkapitányságon a Btk. 227. § (1) bekezdésébe ütköző és az (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben elkövetett becsületsértés vétségének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban lévő eljárásban 2013. október 2-án a panaszost gyanúsítottként hallgatták ki.

A panaszos elmondta, hogy a gyanúsításban szereplő cselekményt nem követte el, sőt ő igazolta magát elsőként, első felszólításra. Augusztus 17-én volt gerincsérv miatt operálva, így sem mentálisan, sem testileg nem lett volna ereje ezeket a cselekményeket elkövetni. A panaszos nem kívánt válaszolni arra a kérdésre, hogy oka lett volna-e elkövetni ezeket a cselekményeket. Mászt elmondani nem tudott, mivel nem követte el azt, amivel gyanúsítják. A panaszosnak nem volt észrevétele, indítványa.

A panaszos a gyanúsítás ellen panaszt tett.

8) Egy r. törzsőrmestert 2013. október 28-án tanúként hallgatták meg a Rendőrkapitányságon a panaszos ellen személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése szabálysértés miatt indított eljárásban.

A törzsőrmester elmondta, hogy 2013. szeptember elején, a pontos dátumra már nem emlékezett, éjszakai szolgálatot látott el a járőrtársával. Éjszaka jött egy bejelentés az S. város egyik szórakozóhelyéről, hogy négy erősen ittas személy be akar menni, de őket ittasságuk folytán nem engedték be, amit nehezményeztek, ezért szóltak be a rendőrségre. A törzsőrmester és a társa kimentek a szórakozóhelyhez, de akkor már ott nem volt semmi. A korábban kikerülő rendőrök tájékoztatták őket az esetről, illetve a bejelentő által leírt négy személyről és a személyautóról, amivel voltak. Ezután a rendőrök járőröztek a városban, majd

nem sokkal ezután elhaladva a benzinkútnál, észlelték a keresett gépjárművet, amiben hátul két személy ült. Ezután behajtottak a benzinkútra és a bejárati ajtóval merőlegesen parkoltak le a szolgálati járművet. A törzsőrmester társa bement a kút shop részébe, hogy szóljon az ott lévő személyeknek, akik a keresett gépjárműben utaztak. A törzsőrmester emlékezete szerint kollégája jött kifelé a két személlyel, miközben a gépjármű hátsó részén ülő két személy is odajött. Akkor a szolgálati gépkocsi hátuljánál álltak, ott intézkedtek. A négy személy többszöri felszólításra sem igazolta magát, és emiatt, illetve azért, mert becsületsértést követtek el a rendőrök sérelmére, segítséget kértek az előállításukhoz.

Törzsőrmester kérdésre elmondta, hogy az intézkedés alatt mindannyian a szolgálati gépjármű hátuljánál álltak.

9) A panaszos ellen indított szabálysértési eljárásban tanúként hallgatták meg r. törzsőrmester járőrtársát, aki a fentieket kiegészítve elmondta, hogy bement a benzinkút shop részébe, ahol a panaszos és K. K tartózkodott. Őket felszólította, hogy jöjjenek ki az épületből, mert intézkedés alá vonja őket. Ennek mindketten eleget is tettek, bár nemtetszésüknek adtak hangot, aminek a kúton dolgozók is fültanúi voltak.

A rendőr elmondása szerint korábbról nem ismerte a panaszost és társait, akkor intézkedett velük szemben első alkalommal.

A panaszos a rendőr által előadottakra reagálva elmondta, hogy ő nem a shop-ban volt, hanem tankolt, amikor a rendőrök megérkeztek. Amikor kérték, hogy igazolja magát, akkor ő kivette a kocsijából az övtáskáját és abból elővett egy irattartót, és azt odaadta a törzsőrmesternek. Az irattartóban van az össze irata, a személyi igazolványa is. A panaszos az autója mellett igazolta magát.

A rendőr a fentiekre úgy reagált, hogy a panaszos nem kint, hanem a kút shopjában tartózkodott. A törzsőrmester bement oda, ahol jobb oldalt tartózkodott a panaszos és társa. Ekkor felszólította őket, hogy jöjjenek ki, amire a panaszos és társa nem tetszésüknek adtak hangot, számon kérték a rendőrt, de végül a felszólításnak eleget tettek, és a szolgálati gépjármű hátuljánál álltak meg. Ott történt az intézkedés, ahol többszöri felszólításra nem igazolta magát a panaszos társaival együtt. A panaszos az intézkedés során végig a szolgálati gépjármű hátuljánál állt, nem ment oda a saját autójához, abból nem vett ki semmit.

A panaszos úgy nyilatkozott, hogy ő az első felszólításra igazolta magát, ehhez tartja magát. Nem nehezményezte az intézkedést, mert tudja, hogy ez állampolgári kötelezettsége.

10) A panaszossal szemben intézkedést kezdeményező két r. törzsőrmester 2013. november 5-én kelt jelentésében az alábbiak olvashatók.

A rendőrök szolgálatuk teljesítése során 2013. szeptember 4-én éjfél körüli időben rádióforgalmazást észleltek a megyei TIK és a városban lévő másik intézkedő járőrpáros között. A forgalmazás lényege az volt, hogy S. város egyik szórakozóhelyéhez menjenek ki, mert ott négy ittas állapotban lévő személy zaklatja az ott dolgozó hölgyet, mivel nem akarja beengedni őket. Ekkor a törzsőrmesterek is a helyszínre mentek figyelemmel arra, hogy négy személyről volt szó, így biztosítani kívánták szükség esetén az intézkedés eredményes befejezését.

A szórakozóhelyhez érve ott a kollégáikon és bejelentőn kívül mást nem találtak. A korábban a helyszínre érkezett rendőrök tájékoztatták őket, hogy a négy fő ittas társaság egy Renault típusú, kékes színű autóval elhajtott a helyszínről. A szórakozóhelyen a tényállás tisztázása

után a törzsőrmesterek fokozott figyelemmel járták az utcákat, mivel felmerült az ittas vezetés gyanúja, illetőleg meg kívánták akadályozni a további esetleges garázda magatartásokat.

A MOL kút irányába haladva észlelték a töltőállomáson egy a bejelentő által leírt járműhez teljes mértékben hasonló személygépkocsit. Közeledve hozzájuk az 1-es kút mellett elhaladva a főbejáratnál álltak meg merőlegesen a bejárat ajtóra. Ekkor látták, hogy a kérdéses autóban két személy, míg a shop részben másik két személy tartózkodik. Mivel más személy nem volt a helyszínen, gyanú merült fel arra, hogy a jármű, illetőleg az azzal kapcsolatba hozható négy személy lehet az, akiről a bejelentés szólt. Az egyik a járműnél maradt biztosítva azt, hogy figyelni tudja az autóban tartózkodó két személyt, míg kollégája a shop részbe bemenve megpróbálta az ott lévőköt kihívni, hogy velük szemben az igazoltatást megkezdhesék (bent egyedül az intézkedést nem is kezdhette volna meg). Ekkor ez a két személy elindult kifelé, viszont közben folyamatosan a nemtetszésüknek adtak hangot.

A rendőrök azért akarták a panaszost és társait igazoltatni, hogy személyazonosságukat megállapítva figyelmeztessék őket, hogy továbbiakban tartózkodjanak mindenféle közösségellenes magatartástól, mivel kérdésre elmondták, hogy ő voltak azok a személyek, akik zaklatták a szórakozóhely alkalmazottját. Az igazoltatásukat tehát egyrészt a közrend és közbiztonság védelme indokolta, ugyanis a társadalmi normákkal nem összeegyeztethető az ilyen jellegű tevékenységek, másrészt fokozott ellenőrzés is érvényben volt. A rendőrök megjegyezték, eligazításuk is tartalmazza, hogy ki kell szűni az ittas garázda magatartást tanúsító személyeket.

Amikor a két személy kiérkezett a shop részről, akkor a szolgálati gépjármű hátsó részéhez irányították őket a rendőrök. Ekkor már az ő személyautójukból is kiszállt a másik két személy. Őket az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazolásra szólították fel, melynek egyik személy sem tett eleget, el kezdtek „hőbörögni”, nem adtak át semmilyen olyan okmányt, amely tartalmazta volna személyazonosításhoz szükséges adataikat, ezen felül nem is voltak hajlandók azokat bemondani. Továbbá más olyan jelenlevő, ismert személyazonosságú egyén nem volt, aki igazolta volna hitelt érdemlően őket. A rendőrök ismét felszólították őket, hogy amennyiben megtagadják az igazoltatás, úgy feltartóztathatják őket. Ekkor még agresszívebben kezdtek el szitkozódni, veszekedni, több trágár kifejezés is elhangzott a szájukból. A panaszos azt mondta, hogy „ti f***ó g**i rendőrök vagytok, mit gondoltok magatokról, azt tesztek, amit csak akarok”. Látszott, hogy agresszív magatartásukat nem kívánják abba hagyni, az intézkedésnek nem kívánják magukat alávetni, hiába próbálták a rendőrök megértetni velük, hogy kötelesek megadni a személyes adataikat, de ők csak tovább szitkozódtak, agresszív magatartást tanúsítva. Ezért az intézkedés eredményes befejezése céljából a rendőrök segítséget kértek a kézi rádión keresztül, majd mivel a személyazonosság megállapítása sikertelenül zárult, tájékoztatták a panaszost és társait, hogy elő fogják őket állítani a Rendőrkapitányságra. Ők azonban továbbra is hőbörögtek és trágár kifejezéseket használtak, ezért felszólították őket, hogy ha nem hagyják abba ezen cselekményüket, akkor kényszerítő eszközt fognak velük szemben alkalmazni. Figyelemmel arra, hogy fenti magatartásukat nem hagyták abba és tartani lehetett esetleges ellenszegülésüktől, annak megtörésére testi kényszert alkalmaztak az Rtv. 47. § alapján, amikor a többi rendőr is a helyszínre érkezett. Miután a személyek passzív ellenszegülést tanúsítottak és tartani lehetett az aktív ellenszegüléstől is, a többszöri jogellenes magatartás abbahagyására való felszólítás után a rendőrök K. K.-val szemben testi kényszert alkalmaztak, majd az ellenszegülés megtörése, illetve az esetleges támadás megakadályozása céljából megbilincseltek. A bilincselést a tanult önvédelmi fogásokkal hajtották végre, megfogták és a kocsni hátsó részéig szorították K. K.-t, aki passzívan ellenállt, kezét megfeszítette, de erővel hátra fordítva azt

megbilincseltek. Minderre azért volt szükség az arányosságot is figyelembe véve, mert négy olyan agresszív magatartást tanúsító személyről volt szó, akik figyelmen kívül hagyták a rendőrséget, mint jogintézményt és látszott rajtuk, melyet ki is nyilatkoztak, hogy semmilyen módon nem kívánnak együttműködni a hatósággal. Többszöri eredménytelen felszólítás után végül kényszerítő eszközt alkalmaztak.

Miután a rendőrök nem tudták kikkel állnak szemben, így személyazonosság leellenőrzését mindenképpen szükségesnek tartották. A panaszos, K. K. és K. M. bűncselekményt valósított, mivel a rendőrökkel szemben becsületsértő és zaklató kifejezéseket használtak, melyet a többszöri felszólításra sem hagytak abba. Miután K. K.-t beültették a rendőrautóba, K. M.-mel szemben is testi kényszert és bilincset alkalmaztak a fenti indokok alapján. A panaszost és ifj. K. R.-t az időközben helyszínre érkezett két r. őrmester és egy r. zászlós ültette be a rendőrautóba. K. M.-t egy másik járőrpáros ültette be a szolgálati gépjárművébe.

Ezt követően mind a négy személyt, figyelemmel arra, hogy személyazonosságukat más módon nem lehetett megállapítani, előállították a Rendőrkapitányságra, ahol a panaszost az egyik előállító helyiségben helyezték el, itt azonnal levették róla a bilincset a folyosón a rendkívüli őrök felállításával egyidejűleg, mivel együttműködővé vált. A bilincs alkalmazása szakszerű volt, olyan jelzés nem érkezett egyik előállítottól sem, hogy feszítene vagy túl szoros lenne.

Mind a négy személy ruházatát átvizsgálták szűrő, vágó és egyéb sérülést okozó eszköz felkutatása céljából. Ezt követően került sor – még az előállító helyiségben való elhelyezést megelőzően – a fogvatartott személyeknél lévő tárgyakról jegyzék készítésére, valamint a fogvatartás biztonsága érdekében, illetőleg az önkárosítás megelőzése miatt az értéktárgyak, a cipőfűző és nadrágöv elvételére.

A rendőrök jelentésükben rögzítették, hogy mindig kultúrált hangnemben és kimérten beszéltek az előállítottakkal. Nem volt semmi fenyegető, rosszalló megnyilvánulás arról, hogy nem kívánatosak a városban, vagy hogy meg fognak halni.

Miután mind a négy személy biztonságos elhelyezése és őrzése megoldottá volt, nyilatkoztatták őket, hogy keletkezett-e sérülésük és panaszuk, orvosi ellátásban kívánnak-e részesülni. Erre mind a négyen azt nyilatkozták, hogy nincs sérülésük és panaszuk, nem is kívánnak orvosi ellátásban részesülni. A folyosón rendkívüli őrök látták el feladatukat, míg a rendőrök ezt követően megpróbálták a panaszostól és társaitól a pontos személyi adataikat megtudni, majd ezeket a fényképes nyilvántartón keresztül lekérni.

Időközben a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről jelentést készítettek, kiállították az igazolásokat, nyilatkozatokat és tájékoztatókat, és ezek aláírását és a személyes tárgyak átadását követően 2 óra 40 perckor K. M.-t, 3 óra 5 perckor ifj. K. R.-t, 3 óra 25 perckor K. K.-t, majd 3 óra 45 perckor a panaszost szabadon bocsátották. A jelentés szerint a fenti munkafolyamatok számítógépes rögzítése és kinyomtatása ténylegesen annyi időt vett igénybe, amennyi az előállítás és a szabadon bocsátás között eltelt.

A rendőrök emlékezete szerint a helyszíni intézkedés 2013. szeptember 4-én körülbelül 0 óra 35 perckor kezdődött, az előállítás 0 óra 45 perctől vette kezdetét, a rendőrség épületében körülbelül 0 óra 55 perckor érkeztek be. Az előállítás során megtörténtek a ruházatátvizsgálások, letéti tárgyak elhelyezése, előállító helyiségbe történő elhelyezés, nyilvántartóban való adategyeztetés, beazonosítás, személyes szabadságot korlátozó

intézkedésről jelentés készítése, azok aláíratása, igazolások és tájékoztatók kiadása, illetve, aki kérte annak hozzátartozóját kiértesítették.

Sérülése egyik előállított személynek sem keletkezett, melyet az előállításairól és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentéshez csatolt nyilatkozat aláírásával igazoltak. Egyik személynél, a panaszosnál sem volt olyan nyilatkozat, hogy orvost kérne, és mivel sérülése nem keletkezett így orvosi ellátására sem volt szükség.

A panaszos és társait nem bántalmazták sem a MOL kútnál, sem a rendőrautóban, és a rendőrség előtt, illetve annak épületében. Faji, etnikai hovatartozásukra a rendőrök nem tettek célzást. A rádióforgalmazás során annyi hangzott el, hogy „négy roma származású fiatalemberrel van probléma”, melyet ők akkor ott elismertek. A későbbiekben agresszívan reagáltak erre, hogy ne cigányozzák őket. A rendőrök rögzítették, hogy ha ők romának vallják magukat, akkor az a megszólításuk nem minősül előítéletnek, erre semmilyen szándék nem is irányult. A rendőröket semmilyen módon nem befolyásolta az előállítottak roma származása, ennek bizonyítéka, hogy előállításuknál egy roma származású rendőr, a rendőrség épületében pedig szintén roma származású fegyveres biztonsági őr segédkezett. Ezzel kapcsolatban a rendőrök megjegyezték, hogy az előállítottak, az ifj. K. R. kivételével a MOL kútnál hangosan, durva szavakkal illették őket, hiába próbálták őket csitítani. Szó sem volt roma származásukkal kapcsolatos hátrányos megkülönböztetésükről. Az intézkedésük alatt mindvégig pontosan azt próbálták elérni, hogy együttműködjenek, azonban meg sem hallgattak őket, rögtön támadó hangnemben léptek fel velük szemben.

Minden egyes hivatalos iraton és így a szabadon bocsátással kapcsolatos rendőri anyagon az előállítottak saját kezű aláírása szerepel, melyet minden kényszerből mentesen, szabad akaratukból írtak alá.

A panaszossal, K. M.-vel és K. K.-val szemben becsületsértés és zaklatás miatt indult büntetőeljárás. K. K. a szabadon bocsátást követően ittasan vezette gépjárművét, annak ellenére, hogy előtte felhívták a figyelmét, hogy tartózkodjon ezen cselekménytől. Az ügyben a városi járásbíróság pénzbüntetésre és három évi közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. Az intézkedés kapcsán a személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelezettségek megszegése miatt szabálysértési eljárás indult a panaszos és társai ellen.

A rendőrök jelentésükben még egyszer rögzítették, hogy nem bántalmazták a panaszos és társait, egyikükkel szemben sem alkalmaztak kényszert, fizikai erőszakot (személyi szabadságot korlátozó intézkedést kivéve), szemérem sértő inzultust nem hajtottak végre. Azonban több rendőr hallotta, hogy a panaszos és K. K. az előállításuk során arról beszélt, hogy ha kiengedik őket, megverik egymást, és elmennek a kórházba látelvet felvetetni, és feljelentést tesznek a rendőrök ellen, hogy ők bántalmazták őket. A rendőrök megítélése szerint ez becsületsértő és rágalmozó kijelentések, mely egyébként kimerítheti a hamis vád és a hatóság félrevezetése törvényi tényállását.

11) Egy r. zászlós, és két r. őrmester 2013. november 5-én az alábbiak szerint tett jelentést.

R. zászlós és r. őrmester az intézkedés napján gépkocsizó járőrszolgálatot láttak el, amikor éjfél körül a TIK utasítására megjelentek a városi szórakozóhelyen, mert onnan bejelentés érkezett, hogy az alkalmazottakat zaklatja négy ittas személy. A helyszínen a pultos hölgy elmondta, hogy amikor zárni készültek, megjelent négy ittas férfi, és követelték, hogy szolgálja ki őket. Eközben durva hangnemben, fenyegetően beszéltek, kiabáltak, a

helyiségben rágyújtottak, és a nő arcába fújták a füstöt. Többszöri felszólításra sem akartak távozni, csak akkor, amikor a nő hívta a rendőrséget. A nő meghallgatása után érkezett a helyszínre a másik járőrpáros, akikkel az információt megosztották, és kérték őket, hogy amennyiben a leírásnak megfelelő személyekkel találkoznak, vonják intézkedés alá őket, mivel feltételezhető volt, hogy a négy személy közül valaki ittasan vezetett, valamint a egyébként is a feladatuk volt az is, hogy az ittas, garázda személyekkel szemben fellépjenek.

R. zászlós és r. őrmester a szórakozóhelyet elhagyva megkísérelték felkutatni a társaságot, de mivel ez nem vezetett eredményre, ezért bevonultak a kapitányságra, hogy kivegyék a munkaközi szünetüket. Az épületben vették a másik járőrpáros hívását, amelyben segítséget kértek a MOL kútra. Visszakérdeztek, hogy milyen természetű segítségre van szükségük, de választ nem kaptak (mint későbbiekben elmondták, hogy nem volt alkalmuk visszaészni, mert a társaság agresszív viselkedése a teljes figyelmüket lekötötte), ezért a helyszínre siettek. Itt azt tapasztalták, hogy az ittas és hangoskodó társaság szidalmazza az ott lévő járőrpárost, többek között többször elhangzott a „f***ó g**i rendőrök” kifejezés. A járőrök elmondták, hogy a társaság a felszólítások ellenére sem hajlandó igazolni magát, nem vetik alá magukat az intézkedésnek.

Mivel a további felszólítások, a testi kényszer, illetve az előállítás kilátásba helyezése sem vezetett eredményre, ezért 0 óra 45 perckor megkezdtek az előállításukat. Mivel a négy fő előállítását az előírásokat figyelembe véve négyen nem tudták végrehajtani, már az intézkedés elején segítséget kértek. Ennek eredményeképpen érkezett a helyszínre egy r. főtörzsőrmester, egy r. őrmester, valamint egy r. őrmester. Az jelentést készítő rendőrök hajtották végre a panaszos előállítását és megbilincselését.

Az előállítás foganatosítása során a panaszos passzív ellenállást tanúsított, testét megfeszítette, testtömegét úgy helyezte, hogy ezzel megnehezítse a rendőri intézkedést, valamint a panaszos ezenfelül a rendőrautóban és az épületben tovább folytatta a kiabálást, szitkozódást.

Az intézkedés során, csak a szükséges mértékben használtak testi kényszert, mely a tanult önvédelmi fogások alapján, feszítéseken alapul. Az előállított személyeket nem bántalmazták. Azért bilincseltek kezeiket hátra, mert agresszív, hóbörgő viselkedésük miatt tartani lehetett az esetleges aktív ellenszegülésüktől.

A jelentés szerint több rendőr is hallotta, hogy a panaszos és K. K. halkan azt beszéltek, hogy távozva a rendőrségről egymást megverik és láttelepet fognak felvetetni és feljelentik a rendőröket bántalmazás miatt.

A panaszos és társainak előállítását nem befolyásolta származásuk, erre vonatkozó kijelentés nem hangzott el a rendőrök részéről, nem szidalmazták őket, ezt tanúsíthatja többek között fegyveres biztonsági őr, aki az intézkedés alatt végig az épületben tartózkodott, ellenben az intézkedés alá vont személyek többször becsmérelték a rendőröket, és a panaszos és K. K. többször kijelentette, hogy leszereteti az intézkedő rendőröket. A rendőrök ugyanúgy jártak el a panaszossal és a társaival szemben, mint más állampolgárokkal.

A jelentést tevő rendőrök tudomása szerint az intézkedés befejeztével minden eljárás alá vont személy saját kezüleg, és önként írta alá az iratokat. Sérülésről nem tettek panaszt, orvosi ellátást nem kértek.

A járőrpáros szolgálati ruházata a rendszeresített szövetnadrág, ing, szolgálati zárt félcipő, tányérsapka volt. R. őrmester M10-es mintájú gyakorló öltözetet viselt.

A rendőrök kifejezetten a panaszost érintően még az alábbiakat adták elő.

A panaszos igazoltatásának célja a szórakozóhelyen törtétek miatt a személyazonosság megállapítása, majd annak megtagadása és a rendőrök felé irányuló becsületsértő és, rágalmozó és zaklató kifejezések elhangzása volt.

A panaszos nem volt együttműködő, passzív ellenállást tanúsított, amikor a rendőrök közölték, hogy előállítják és személyes szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak vele szemben, akkor kezeit megfogva ellenállt olya módon, hogy azt megfeszítette.

A panaszos előállításának jogalapja a személyazonosság igazolásával kapcsolatos szabályok megsértése volt elsődlegesen, mely kiegészült a becsületsértés bűncselekmény elkövetésével.

Az előállítással kapcsolatban kiállított igazolást és a jogokról és kötelezettségekről szóló tájékoztatást átadták a panaszosnak.

A panaszossal szemben kényszerítő eszköz alkalmazására azért volt szükség, mert nem volt hajlandó többszöri felszólítás ellenére magát igazolni, kiléte másképp nem nyerhetett megállapítást, illetve a panaszos bűncselekmény elkövetésével is gyanúsítható volt. A panaszos kezeit testi kényszerrel (elővezető fogás) bilincselték hátra helyzetbe, 0 óra 45 perctől 1 óráig volt megbilincselve. A panaszost figyelmeztették, hogy elő fogják állítani, és evégből testi kényszert és bilincset fognak alkalmazni.

A panaszos nem szenvedett sérülést a rendőri fellépés során, nem volt szükség segítségnyújtásra. Nem hangzott el olyan kérés, hogy a panaszos orvost kért volna, mert akkor ennek rögtön eleget tettek volna. A rendőrök cáfolták, hogy „Nincs orvos, majd hívunk, ha meghaltál. Haltak már meg itt.”, vagy még csak ehhez hasonló kijelentés elhangzott volna.

Az intézkedés alatt végig normál hangnemben próbáltak beszélni a panaszossal, amit a panaszos állandó közbeszólásával, agresszív, hangos bekiabálásával akadályozott meg.

Minden okiraton a panaszos aláírása szerepel, azt nem kényszer, illetve fenyegetés hatására írta alá.

R. őrmester az intézkedést megelőzően szülőterületek őrzésében vett részt, onnan érkezett a MOL kúthoz. Végig részt vett az előállításban, a beszállításban és a kapitányságon az iratok elkészítésében, valamint a panaszos és társai őrzésében.

12) Egy r. főtörzsőrmester és egy r. őrmesterből álló járőrpáros 2013. november 6-án kelt jelentésükben az alábbiakat rögzítették a panaszolt intézkedéssel kapcsolatban.

Az intézkedés napján gépkocsizó e-útdíjas járőrszolgálatot láttak el, amikor rádión utasítást kaptak az ügyeletről, hogy menjenek a MOL benzinkúthoz, mert kollégáik kérnek segítséget négy személy előállításához.

Kiérkezésükkor az intézkedés már folyamatban volt az épület előtti részen. A panaszos és társai meg voltak bilincselve. Kérdésükre kollégáik elmondták, hogy nem voltak hajlandóak az intézkedésnek magukat alávetni, hangosan magyaráztak, trágár kifejezéseket használtak

velük szemben, nem voltak hajlandóak magukat igazolni. Elmondták, hogy többször is felszólították őket, hogy elő lesznek állítva és kényserítő eszközt fognak velük szemben alkalmazni. Ekkor már három személy a két szolgálati járműben ült, K. M.-t r. főtörzsőrmester és r. őrmester bilincselte meg és szállította be a kapitányságra, ahol átadták az intézkedő rendőröknek. Ezt követően r. főtörzsőrmester és r. őrmester a kapitányság épületének II. emeletén munkaközi szünetüket vették ki a szolgálatirányító parancsnok engedélyével.

A munkaközi szünet letelte után, körülbelül 2 óra 15 perckor az ügyeleti helyiséghez menve egyeztetettek ismételten a szolgálatirányító parancsnokkal a további feladataikról. Ekkor két előállított személy még mindig a folyosón volt, a kollégák közben a papírokat készítették.

Amikor r. őrmester a folyosón tartózkodott, az egyik előállító helyiségből a kövér testalkatú személy, valószínűleg a panaszos, csúnyán, trágár jellegű szavakat használva szólt neki, amiért figyelmeztette.

13) A kapitányságvezető 2013. október 7-én kelt levelében tájékoztatta a Nyomozó Ügyészséget, hogy a Rendőrkapitányságon 2 db térfigyelő kamera van, melyek közül az egyik a főbejáratot, míg másik a teherbejáratot figyeli. A kamerák felvételt nem rögzítenek. A hangrögzítés viszonylatában a megyei TIK vezetője tud érdemi információval szolgálni.

III.

1) Az előadó testületi tag 2013. szeptember 25-én megkereséssel fordult a MOL Nyrt.-hez annak érdekében, hogy bocsássa a Testület rendelkezésére az intézkedés helyszínén szolgált MOL benzinkút által az intézkedés idején rögzített felvételeket.

A MOL Nyrt. 2013. október 1-jén iktatott levelében tájékoztatta a Testületet, hogy megkeresésének nem áll módjában eleget tenni, tekintettel arra, hogy a társaság a hatályos adatvédelmi jogszabályokat figyelembe véve csak hatósági megkeresésre ad ki felvételeket.

2) A megküldött rendőrségi iratok és a rendőrség telefonos tájékoztatása alapján megállapítható volt, hogy a töltőállomáson készült felvételt a nyomozó ügyészség foglalta le, ezért az előadó testület tag 2014. március 11-én kelt levelében az ügyészségtől kérte a felvétel rendelkezésére bocsátását.

A nyomozó ügyészség a Testület megkeresésének eleget téve, lehetővé tette 2014. március 19-én a felvétel megtekintését.

Az egyénként igen rossz minőségű felvételen annyi látható, hogy a négy intézkedés alá vont személy közül, az egyiket a rendőrautó motorháztetejére fektetve, míg egy másikat a gépjármű T-hídjának döntve hátra helyzetben bilincselik meg.

IV.

1) A Testület a panasz eljárásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatcsomagjarmű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A fent idézett rendelkezések értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem jogosult megállapítani, hogy az intézkedő rendőrök követtek-e el bűncselekményt, ezért a panasz azon része vonatkozásában, miszerint a panaszost a rendőrök bántalmazták és az intézkedéssel kapcsolatban kiállított iraton nem az ő aláírása szerepel, **a Testület a hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.**

Az előadó testületi tag tájékoztató levelében kitért arra, hogy hatáskör hiányában ezen kérdésben nem jogosult vizsgálatot folytatni.

A bántalmazás (mint bűncselekmény) kérdésében a Testület eljárását töretlen gyakorlatának megfelelően minden esetben – jelen panaszügyben az állásfoglalás V. rész 6) pontjában – kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatja le (jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazásaként), azaz a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakítja ki, hogy az intézkedést fogantató rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálná.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, XX. cikkében foglalt egészséghez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, továbbá a hátrányos megkülönböztetés XV. cikk (2) bekezdésében rögzített tilalmát, az alábbiak szerint.

2) A Testület elsőként az eljáró rendőrök intézkedési kötelezettségét és az igazoltatás fogantatását látta indokoltnak vizsgálni.

a) A panaszbeadvány szerint 2013. szeptember 3. napján éjfél körül érkezett meg a panaszos az általa vezetett gépjárművel társaival a MOL benzinkúthoz. A panaszos éppen tartott vissza autójához a benzinkúton történt fizetést követően, amikor egy rendőrjárőr intézkedés alá vonta, igazoltatta őt.

A rendőri jelentések szerint az intézkedés ténybeli alapját az szolgálta, hogy a városi szórakozóhelyről bejelentés érkezett a rendőrségre, hogy az alkalmazottakat zaklatja négy ittas személy. A helyszínen a rendőrök felvették a bejelentő pultos hölgygel a kapcsolatot, aki elmondta, hogy amikor zárni készültek, megjelent négy ittas férfi, és követelték, hogy szolgálja ki őket. Eközben durva hangnemben, fenyegetően beszéltek, kiabáltak, a helyiségben rágyújtottak, és a nő arcába fújták a füstöt. Többszöri felszólításra sem akartak távozni, csak akkor, amikor hívták a rendőrséget. Mindezek alapján a panaszos és társainak igazoltatását egyrészt a közrend és közbiztonság védelme érdekében az indokolta, hogy felmerült az ittas vezetés gyanúja, illetve a szórakozóhelyén történeteket tisztázzák (mivel a bejelentés alapján rendzavarás vagy garázdaság szabálysértés is megvalósulhatott), megállapítsák a személyazonosságukat, és amennyiben azonosak a bejelentésben szereplő személyekkel, akkor figyelmeztessék őket a jogkövető magatartás fontosságára, és ezáltal megelőzzék az erőszakos, garázda jellegű cselekmények kialakulását, ami a rendőrök eligazításában feladatként is szerepelt. Az intézkedést kezdeményező két rendőr jelentésében rögzíti is, hogy nekik elismerték, hogy ők voltak azok a személyek, akik zaklatták a klub dolgozóit. A rendőrségi iratok szerint az igazoltatás másrészt a Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének általános számon kiadott intézkedési terv I. pontjában meghatározott feladatok – „a lakosság szubjektív biztonságérzetét – a települései, illetve a kistérségi szinten mutatkozó igényekre figyelemmel – leginkább javító, a prevenciót előtérbe helyező rendőri intézkedések végrehajtása” – alapján került sor fokozott ellenőrzés keretében.

Szükséges utalni az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, amely a rendőr intézkedési kötelezettségéről rendelkezik. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat tovább részletezi az intézkedési kötelezettség szabályait. A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A rendőrség előadása alapján felmerülhetett a gyanú, hogy a panaszos magatartásával jogellenes cselekményt követett el.

A Szabs. tv. 170. §-a alapján garázdaság szabálysértését követi el az, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

A Szabs. tv. 169. § (1) bekezdés b) pontja szerint rendzavarás szabálysértését követi el az, aki rendzavarás vagy garázdaság esetén a hatóság vagy az eljáró hivatalos személy intézkedésével szemben engedetlenséget tanúsít.

A Szabs. tv. 217. §-a szabályozza az ittas vezetés tényállását. Az idézett rendelkezés szerint aki a) vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású vízi járművet, úszó munkagépet, illetve nem gépi meghajtású vízi járművet úgy vezet, hogy szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, vagy b) vasúti vagy légi jármű, gépi meghajtású vízi jármű, úszó munkagép, illetve közúton vagy a közforgalom elől el nem zárt magánúton gépi meghajtású jármű vezetését olyan személynek engedi át, akinek a szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, szabálysértést követ el.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (továbbiakban: Kkt.) 20. § (1) bekezdése k) pont kd) alpontja úgy rendelkezik, hogy az e törvényben, valamint külön jogszabályban és közösségi jogi aktusban a közúti közlekedési szabályok közül a járművezető szervezetében a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol tilalmára („ittas vezetés”) vonatkozó rendelkezések megsértői bírság fizetésére kötelezhetők.

A Btk. 238. §-a szerint bűncselekményt követ el az, aki vasúti vagy légi jármű, gépi meghajtású úszólétesítmény vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magánúton gépi meghajtású jármű vezetését ittas vagy bódult állapotban lévő személynek, illetve a vezetésre egyéb okból alkalmatlan személynek átengedi.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési és bűncselekményi tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési vagy nyomozó hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjogkorlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabálysértés, illetve bűncselekmény elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

A Testület megítélése szerint a rendőrségre beérkezett bejelentés, majd a szórakozóhelyen tapasztaltak alapján felmerült annak a gyanúja, hogy a panaszos a fent idézett – a Szabs. tv. 170. §, 169. § (1) bekezdés b) pontja és 217. § b) pont II. fordulat, a Kkt. 20. § (1) bekezdése k) pont kd) alpontja és a Btk. 238. § szerinti – jogellenes cselekményt elkövette. Ez az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, annak érdekében, hogy a rendőrség a helyszínen megjelenjen és a panaszost intézkedés alá vonja a történeti tényállás tisztázása érdekében.

b) A rendőrségi iratok szerint a panaszos igazoltatásának alapjául az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata, valamint fokozott ellenőrzés keretében az Rtv. 30. §-ának (1) bekezdése szolgálhatott.

Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából,

közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület megítélése szerint egy bűncselekmény, szabálysértés, illetve szabályszegés elkövetésének gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében fogatosított igazoltatást megalapozza.

A Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőrök az igazoltatást megfelelő joggal hajtották végre, ezért az a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogát nem sértette.

Mivel a Testület a fentiek értelmében arra a megállapításra jutott, hogy az Rtv. 29. § (1) I. fordulata alapján jogszerűen került sor a panaszos igazoltatására, a fokozott ellenőrzés teljesülését nem vizsgálta.

3) A Testület az eljáró rendőrök szolgálati fellépésével kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszbeadvány szerint a rendőrök nem indokolták az igazoltatást.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint az intézkedést kezdeményező r. törzsőrmesterek a két shop-ban lévő, majd onnan kijövő személyekkel közölték, hogy fokozott ellenőrzés keretében történik az igazoltatás, valamint, hogy informálódnak a szórakozóhelyen történt rendzavaró cselekmény tisztázása érdekében, mivel a bejelentés alapján rendzavarás vagy garázdaság szabálysértés is megvalósulhatott, illetőleg azonosították magukat. A jármű előtti intézkedésnél már jelenlévő másik két személynek is elmondták, hogy milyen minőségben vannak jelen, miért igazoltatják őket, és mit kérnek tőlük.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Mivel a Testület a panaszos és a rendőrök állítása között feszülő ellentmondást – egyéb bizonyítási eszköz híján – nem tudta feloldani, úgy foglalt állást kifejtettekkel kapcsolatban, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

4) A Testület ezt követően a panaszos előállításának jogszerűségét vizsgálta meg.

A panaszbeadvány szerint a panaszos felszólításra az iratait készségesen átadta az eljáró rendőrnek. A rasszista megjegyzést követően kérdőre vonta a rendőrt, hogy milyen alapon anyázik és cigányozik. Ezen kívül a panaszosnak semmilyen egyéb szóbeli vagy fizikális megnyilvánulása nem volt.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszost egyrészt az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja alapján állították elő, mivel rendőri felszólítás ellenére nem igazolta magát, nem volt hajlandó átadni semmilyen okmányt, amely tartalmazta volna személyazonosításhoz szükséges adatait, ezen felül nem is volt hajlandó azokat bemondani. Más olyan jelenlévő, ismert személyazonosságú állampolgár sem volt a helyszínen, aki hitelt érdemlően igazolni tudta volna őt. A panaszos az intézkedés során szitkozódott, veszekedett a rendőrökkel, és mivel trágár és becsületsértő kifejezéssel illette őket, ezért az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja is alapul szolgált az előállításához.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

Az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A Szolgálati Szabályzat 28. §-ának (1) bekezdése a fenti rendelkezést azzal egészíti ki, hogy a rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi rendőri szervhez állítja elő. Ezen rendelkezések a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület az (1) bekezdés a) pontja szerinti előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének a rendőrségi fellépéshez szükséges fokú gyanúja, és ha igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület fontosnak tartja ismét hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható. Sem az Rtv., sem büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület itt is a 265/2011. (IX. 14.) számú állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi.

A Btk. 227. § (1) bekezdése szerint aki a 226. §-ban meghatározottakon kívül mással szemben *a)* a sértett munkakörének ellátásával, közmegebízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben vagy *b)* nagy nyilvánosság előtta becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Figyelemmel egyrészt arra, hogy a fent ismertetett rendőrségi iratok egybehangzóan arról számolnak be, hogy a panaszos becsületsértő kifejezésekkel illette a rendőröket, továbbá figyelemmel másrészt azon információkra, amely azon iratokból állapíthatók meg, amelyek ismertetését a Testület a folyamatban lévő büntetőeljárásra tekintettel mellőzött, **a Testület megállapította, hogy a becsületsértés gyanújának a rendőri intézkedést szükségessé tevő fokú gyanúja a kérdéses esetben fennállt. Figyelemmel arra, hogy a feltételezett jogellenes magatartást a panaszos az intézkedő rendőrök jelenlétében, illetve azok sérelmére követte el, a Testület úgy ítélte meg, hogy a tettenérés feltételei is fennálltak. Mindezek alapján – tekintetbe véve, hogy tettenérés esetében az Rtv. nem ad lehetőséget a mérlegelésre – a Testület megállapította, hogy az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján jogszerű volt a panaszos előállítása, ezért a panaszos személyi szabadsághoz való jogát nem érte sérelem.**

Tekintettel arra, hogy a Testület már többször aggályát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy azok a rendőrök foganatosítják az intézkedést, akik „sértettjei” a bűncselekmények, a Testület a másik megjelölt jogalapot is megvizsgálta.

Az Állásfoglalásban ismertetett rendőrségi iratok és a büntetőeljárás során keletkezett egyéb dokumentumok alapján a Testületben az a meggyőződés alakult ki, hogy a panaszos felszólítás ellenére nem igazolta magát, ezért az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) pontja is megfelelő jogalapot biztosított az előállításához.

Mivel ugyanakkor az Rtv. a vizsgált esetre nem kötelező jelleggel, hanem lehetőségként írja elő előállítás alkalmazását, a jogalap meglétén túl a Testületnek azt is mérlegelni kellett, hogy az előállítás megfelelt-e az arányosság követelményének. Az Rtv. 15. § (2) bekezdése ugyanis kimondja: több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással jár.

A konkrét esetben tehát vizsgálni kellett azt, hogy az adott körülmények között szükség volt-e a panaszos előállítására annak érdekében, hogy a panaszos szabálysértési eljárás lefolytatásához szükséges adatait meg tudják állapítani a rendőrök.

A kérdés megítélése kapcsán a Testület azon körülménynek tulajdonított alapvető jelentőséget, hogy a panaszos és társai nem igazolták magukat, és nem volt a helyszínen más olyan személy, a panaszos személyazonosságát ellenőrizhette volna, ezért a személyazonosságát nem lehetett más módon megállapítani.

A Testület ezért úgy ítélte meg, hogy a helyszínen az intézkedő rendőrök számára már nem volt más olyan rendőri eszköz, amellyel a panaszossal szembeni büntető eljáráshoz szükséges személyi adatokat meg tudták volna ismerni, illetve azok valódiságát ellenőrizni tudták volna, így indokoltan kezdték meg a panaszos előállítását.

Mivel tehát az adott intézkedésre kellő jogalap birtokában és indokoltan került sor, a Testület álláspontja szerint az előállítással összefüggésben nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető joga.

b) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

A rendőrségi iratokból megállapítható hogy a panaszos előállítására 2013. szeptember 4-én 0 óra 45 perckor kezdődött meg, a rendőrség épületében körülbelül 0 óra 55 perckor érkeztek be. Az előállítás ideje alatt megtörtént (a panaszos társait érintően is) a ruházat átvizsgálás, a letéti tárgyak elhelyezése, az előállító helyiségbe történő elhelyezés, nyilvántartóban történő adat egyeztetés, beazonosítás, személyes szabadságot korlátozó intézkedésről készült jelentés elkészítése, és igazolások és tájékoztatók kiadása. A panaszost 3 óra 45 percnél bocsátották szabadon.

A KEH KH lekérdezési adatlap szerint a panaszos adatait 1 óra 7 perckor kérdezték le.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Testület az elvégzett cselekményekhez viszonyítva indokolatlanul eltúlzottnak tartotta a három órán át tartó személyi szabadság korlátozásával járó intézkedés időtartamát, figyelemmel arra, hogy a panaszossal szemben az előállítás ideje alatt érdemi eljárás cselekményt (kihallgatást) nem foganatosítottak, csupán a nyilvántartásból kérték le az adatait, ami 12 perccel a beérkezést követően megtörtént. Ezt követően nyilvánvalóan szükségtelen volt a panaszos további fogvatartása és az ezzel kapcsolatos cselekmények foganatosítása (pl. vagyontárgyai letételezése, illetve a sérüléseiről szóló nyilatkozat elkészítése, noha nem is helyezték el előállító helyiségben), amennyiben további érdemi eljárás cselekményt nem kívántak vele szemben foganatosítani. Az adatellenőrzést, illetve a tájékoztató és az igazolás kitöltését követően tehát szabadítania kellett volna a rendőrségnek a panaszost. Az előállításról szóló rendőri jelentés elkészítése nyilvánvalóan nem növelheti a panaszos előállításának időtartamát.

Mindezek alapján az előállítás időtartama miatt a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

c) A Testület majd azt vizsgálta, hogy kapott-e a panaszos az előállítás okáról tájékoztatót, mivel a panaszbeadvány szerint az előállítást sem indokolták meg.

A panaszossal szemben intézkedést kezdeményező rendőrök előadták, hogy a panaszos, társaival együtt, felszólítás ellenére nem igazolta magát, ezért megpróbálták megérinteni velük, hogy kötelesek megadni a személyes adataikat, de ők csak tovább szitkozódtak, agresszív magatartást tanúsítva. Ezért az intézkedés eredményes befejezése céljából a rendőrök segítséget kértek a kézi rádión keresztül, majd mivel a személyazonosság megállapítása sikertelenül zárult, tájékoztatták a panaszos és társait, hogy elő fogják őket állítani a Rendőrkapitányságra.

Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés és az ahhoz csatolt nyilatkozat szerint is tájékoztatták a panaszost az előállítás okáról. A panaszos állítása szerint azonban nyilatkozaton nem az ő aláírása szerepel.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A Testület a fentieket illetően a felek előadásában ellentmondást tapasztalt, és tisztázására alkalmas bizonyíték hiányában nem tudta feltárni, hogy elhangzott-e, és ha igen, pontosan milyen tartalommal az előállítás okáról szóló tájékoztatás, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

5) A panaszossal szemben a rendőrök az intézkedés során kényszerítő eszközöket is alkalmaztak, amivel összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A panasz-kiegészítés szerint a panaszos igazolta magát. A rasszista megjegyzés miatt kérdőre vonta a rendőrt, ezen kívül azonban egyéb szóbeli vagy fizikális megnyilvánulása nem volt. Nem próbált ellenállni a rendőri intézkedésnek.

A panasz-kiegészítésben az is olvasható, hogy a testi kényszer alkalmazását megelőzően nem történt figyelmeztetés, a panaszos nem kapott semmilyen utasítást.

A rendőri jelentésekből az alábbiak állapíthatók meg. A panaszos felszólításra nem igazolta magát, elkezdett „hőbörögni”, majd ismételt felszólítást követően még agresszívebben kezdtek el szitkozódni, veszekedni, trágár szavakkal illetve a rendőröket. Látszott, hogy a panaszos, társaival egyetemben agresszív magatartását nem kívánja abba hagyni, az intézkedésnek nem kívánja magukat alávetni, hiába próbálták a rendőrök megértetni velük, hogy kötelesek megadni a személyes adataikat, de ők csak tovább szitkozódtak, agresszív magatartást tanúsítva. Ezért az intézkedés eredményes befejezése céljából a rendőrök segítséget kértek a kézi rádión keresztül, majd mivel a személyazonosság megállapítása sikertelenül zárult, tájékoztatták a panaszost és társait, hogy elő fogják őket állítani a Rendőrkapitányságra. Ők azonban továbbra is hőbörögtek és trágár kifejezéseket használtak, ezért felszólították őket, hogy ha nem hagyják abba ezen cselekményüket, akkor kényszerítő eszközt fognak velük szemben alkalmazni. Figyelemmel arra, hogy fenti magatartásukat nem hagyták abba, így a rendőrök az intézkedés eredményes befejezéséhez az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert és a 48. § b) és d) pontja alapján bilincset alkalmaztak 0 óra 45 perctől 1 óráig, az előállító helyiségbe történő elhelyezésig alkalmaztak. A panaszost hátra helyzetben bilincseltek meg, mert így a támadás szinte kizárható volt. Az előállítás foganatosítása során a panaszos nem volt együttműködő, passzív ellenállást tanúsított, amikor a rendőrök közölték, hogy előállítják és személyes szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak vele szemben, akkor kezeit megfogva ellenállt olya módon, hogy azt megfeszítette. Testét is megfeszítette, testtömegét úgy helyezte, hogy ezzel megnehezítse a rendőri intézkedést, valamint ezen felül a rendőrautóban és az épületben tovább folytatta a kiabálást, szitkozódást.

A felvételen annyi látható, hogy a négy intézkedés alá vont személy közül, az egyiket a rendőrautó motorháztetejére fektetve, míg egy másikat a gépjármű T-hídjának döntve hátra helyzetben bilincselik meg.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszerről. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfőlény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a

támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrésről az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

a) A Testület jelen állásfoglalás V. rész 4) pontjában már megállapította, hogy a panaszos felszólítás ellenére nem igazolta magát, továbbá becsületsértés gyanúját felvető magatartást tanúsított. Ebből kiindulva elfogadta a rendőrség azon előadását, amely szerint a panaszos az előállítás kilátásba helyezése, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazására történő figyelmeztetés ellenére sem vetette alá magát a rendőri intézkedésnek, passzívan ellenszegült, amely a Testület álláspontja szerint kellő jogalapot szolgáltatott ahhoz, hogy a panaszossal

szemben testi kényszert alkalmazzanak azért, hogy a cselekménye abbahagyására kényszerítsék.

A fenti tények alapján, illetve figyelemmel a jogszabályi környezetre és az arányosság követelményére is, a Testület megállapította, hogy alappal döntöttek amellett, hogy panaszossal szemben – előzetes figyelmeztetést követően – testi kényszert alkalmaznak a Rendőrkapitányságra történő beszállítása érdekében, nem sértve ezzel az **emberi méltósághoz való jogot**.

b) A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőrök az arányosság követelményét nem vették figyelembe akkor, amikor megbilincseltek a panaszost, ráadásul hátra helyzetben. A rendőrségi iratok ugyanis csak a panaszos verbális, illetve passzív ellenszegüléséről számolnak be, nem jelölték meg olyan körülményt, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a panaszos ilyenén való ellenszegülése pusztán testi kényszerrel ne lett volna megtörhető. Fontos megjegyezni, hogy semmi nem utalt a panaszos támadásának lehetőségére, továbbá nem állt fenn egyéb olyan körülmény sem, amely a testi kényszerrel nagyobb korlátozással járó kényszerítő eszköz alkalmazását indokolta volna.

Szükséges azt is rögzíteni, hogy a jelentések szerint a panaszos aktív ellenszegülésétől, illetve támadásától lehetett tartani, amely hivatkozást a Testület nem tudta elfogadni a bilincselés alapjául, tekintettel arra, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazására nem akkor került sor, amikor a panaszos és társai létszám fölényben voltak az intézkedést megkezdő két törzsrőmesterral szemben, hanem azt követően kezdődtek meg a bilincselések, miután a többi rendőr is a helyszínre érkezett.

A fentiek alapján a Testület az intézkedő rendőrök előadásában nem tudott feltárni olyan elemet, ami a konkrét esetben a fokozatosság elvére is figyelemmel a bilincselés alkalmazását megalapozta volna, ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga. A jogkorlátozást súlyosbítja azon tény, hogy a panaszos kezeit hátra helyzetbe bilincselték.

6) A panaszos bántalmazásával a Testület ezt követően foglalkozott.

A panaszbeadvány szerint a panaszost rendszeresen és szervezeten, az előállítás időtartama alatt szinte végig ütötték, verték. A bántalmazásban négy rendőr vett részt. Egy rendőr őt a benzinkúton könyökkel mellbe vágta, megperdítette, a járóautó motorháztetejére szorította. Majd hátrabilincselte karjainál fogva a két rendőr a kapitányság épületbe behúzta oly módon, hogy háta és fenéke, valamint a lábai a földet súrolták, és eközben két másik rendőr csípőtájékon mindkét oldalról rugdosta. Az előállító helyiségben is ütötték, rugdosták négyen egyszerre. A panaszos többször jelezte, hogy frissen mütöttek, ennek ellenére mégis folyamatosan verték őt. A panaszos azt is mondta még a rendőröknek, hogy a fiat ne bántsák, ilyenkor a panaszos „duplán kapott” a fia helyett is. K. K. és ifj. K. R. kényszer hatására írták alá azt a nyilatkozatot, hogy sérülés és panaszmentesen bocsátották őket szabadon, a panaszos állítja, hogy ezen a nyilatkozaton nem az ő aláírása szerepel.

A jogi képviselő panaszos elszenvedett bántalmazásának igazolásaként megküldött látlelet a panaszos arcán, mellkasán, karján és mindkét tomoportájékán felületi sérüléseket rögzített.

A rendőri jelentésekben rögzítették, hogy a panaszost nem bántalmazták sem a MOL kútnál, sem a rendőrautóban, és a rendőrség előtt, illetve annak épületében. Az intézkedés során, csak

a szükséges mértékben használtak testi kényszert, mely a tanult önvédelmi fogások alapján, feszítéseken alapul.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A rendőrség a fentiekben kifejtetteknek megfelelően kifejezetten cáfolja, hogy a rendőrök bántalmazták volna a panaszost, ráadásul a rendőrségi iratok rögzítik, hogy a panaszos nem szenvedett sérülést a rendőri intézkedés során, orvost nem kért, így orvosi vizsgálatára sem került sor.

Az eset megítélésénél a Testület figyelembe vette a benzinkúton készült felvételt is, amelyen nem látható az intézkedés teljes egésze, így – bár azon bántalmazás nem látható – annak megtörténtét a Testület nem tudta kizárni. Továbbá a Testület fontosnak tartja megjegyezni azt is, hogy a panaszos sérüléseinek magyarázatul szolgálhat az intézkedő rendőrök nyilatkozata, mely szerint többen is hallották, hogy a panaszos és K. K. az előállításuk során arról beszélt, hogy ha kiengedik őket, megverik egymást, és elmennek a kórházba láttelelet felvetetni, és feljelentést tesznek a rendőrök ellen, hogy ők bántalmazták őket. A fentiek alapján ezért nem lehetett egyértelműen bizonyítani, hogy a panaszos sérülései jogszerűtlen rendőri fellépés miatt keletkeztek.

A jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában ezért a Testület arra a meggyőződésre jutott, hogy a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának sérelme a konkrét esetben nem megállapítható.

7) A panaszbeadványban az olvasható, hogy amikor a panaszos orvost kért, közölték vele a rendőrök, hogy „Nincs orvos, majd hívunk, ha meghaltál. Haltak meg már itt”.

A rendőrök cáfolták, hogy elhangzott volna „Nincs orvos, majd hívunk, ha meghaltál. Haltak már meg itt.”, vagy még csak ehhez hasonló állítás. Állításuk szerint miután a panaszost elhelyezték az előállító helyiségben, nyilatkoztatták, hogy keletkezett-e sérülése és panasza, orvosi ellátásban kíván-e részesülni. Erre a panaszos azt nyilatkozta, hogy nincs sérülése és panasza, nem is kíván orvosi ellátásban részesülni. Ezt a tényt aláírásával is megerősítette a személyes szabadságot korlátozó jelentés nyilatkozat és igazolás részében.

Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (örizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági örizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).

Mivel a panaszos a hivatkozott rendelkezés értelmében az előállítás kezdetétől fogvatartott, ezért a rendőrség a panaszos sérülései miatt fennálló orvosi ellátási kötelezettségére az Rtv. 18. § (2) bekezdését kell alkalmazni, amelynek értelmében a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

Jelen esetben is a Testület a tényállás felderítése során csak a felek egymásnak ellenmondó állításaira támaszkodhatott, nem tudta figyelembe venni a panaszos kézjeggyével ellátott nyilatkozatot, mivel a panaszos elmondása szerint ezen nem az ő aláírása szerepel, ezért **úgy foglalt állást, hogy az egészséghez fűződő jog sérelme nem megállapítható azzal kapcsolatban, hogy a rendőrök eleget tettek-e az Rtv. 18. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek.**

8) A panaszbeadvány szerint panaszos iratait átadta a rendőrnek, aki az iratok alapján a következő megjegyzést tette: „Zs. az édesanyád? Ti cigányok vagytok? A k**a anyátokat!”. A panaszos erre a következőképp reagált: „Milyen jogon cigányozik, és milyen jogon k**a anyázik?” Erre a rendőr őt könyökkel mellbe vágta, megperdítette, a járóautó motorháztetejére szorította, majd társával együtt két kezét hátracsavarták és megbilincseltek. Amikor pedig a rendőrök erősítést hívtak rádión az egyik rendőr hozzá tette, hogy „cigányokat viszünk, roma gyerekeket”. A rendőrkapitányság épületében, amikor a panaszos orvost kért, közölték vele, hogy „Nincs orvos, majd hívunk, ha meghaltál. Haltak meg már itt”.

Ezzel kapcsolatban a Testület vizsgálat alá vonta a rendőrök hangnemét is, valamint a részrehajlás-mentes eljárás követelményének az érvényesülését is indokoltnak tartotta vizsgálni.

A rendőrség előadása szerint a panaszost és társait nem szidalmazták őket, és faji, etnikai hovatartozásukra a rendőrök sem tettek célzást. A rádióforgalmazás során annyi hangzott el, hogy „négy roma származású fiatalemberrel van probléma”, melyet ők akkor ott elismertek. A rendőröket semmilyen módon nem befolyásolta az előállítottak roma származása, ennek bizonyítéka, hogy előállításuknál egy roma származású rendőr, a rendőrség épületében pedig szintén roma származású fegyveres biztonsági őr segédkezett. Az intézkedés alatt végig normál hangnemben próbáltak beszélni a panaszossal, amit a panaszos állandó közbeszólásával, agresszív, hangos bekiabálásával akadályozott meg.

a) A Testület a panasz ezen része kapcsán figyelemmel volt Rtv. 2. § (1) bekezdésére, amely szerint „rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonszükségletet közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”. A Testület szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független Rendőri Szakszervezet főtitkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtitkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A felek ellentmondó előadása miatt a Testület nem tudott megalapozott döntést hozni a rendőri hangnemet illetően, ezért arra a megállapításra jutott, hogy ezzel kapcsolatban az emberi méltósághoz való jog sérelme nem megállapítható.

b) A részlehang-mentes intézkedés követelményét az Rtv. 13. § (2) bekezdése rögzíti, amely szerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részlehang nélkül intézkedni”. A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves).

A rendőrség kifejezetten tagadta rendőri fellépés a részlehangjóló voltát, továbbá a Testület szükségesnek tartja megjegyezni azt is, hogy a panaszost – még sérelmezett kijelentés esetleges elhangzása előtt – szabálysértés, illetve bűncselekmény gyanúja miatt vonták intézkedés alá a rendőrök, amely a panaszos jogszerű előállításával zárult. A Testület abban nem tudott állást foglalni, hogy a rasszista kifejezések elhangzottak-e, ugyanakkor vizsgálata során nem merült fel egyéb olyan körülmény, amely alátámasztotta volna, hogy az intézkedés a panaszossal szemben indokolatlanul hátrányosabb volt. **Mindezekre tekintettel a Testület, úgy foglalt állást, hogy a rendőri fellépés módja megfelelt az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részlehang-mentesség és az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmód követelményének.**

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy jogszerű volt a panaszossal szemben foganatosított igazoltatás és előállítás, ezért nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez, illetve személyes szabadsághoz fűződő alapvető joga. Sérült ugyanakkor a panaszos személyi szabadsághoz való joga az előállítás időtartama miatt. A Testület megállapította, hogy az előállítás során a panaszossal szemben előzetes figyelmeztetést követően végrehajtott testi kényszer jogszerűen történt, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a végrehajtott bilincseléssel összefüggésben sérült a panaszos az emberi méltósághoz fűződő joga. A Testület a jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértését nem tudta megállapítani. A Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri fellépés módja megfelelt az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részrehajlás-mentesség és az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmód követelményének, azonban emberi méltósághoz való jog sérelme nem volt megállapítható a rendőrök hangneme miatt. A Testület álláspontja szerint az alapjogsérelem nem megállapítható a szolgálati fellépés móddal, az előállítás okáról való tájékoztatással és azzal kapcsolatban, hogy a rendőrök eleget tettek-e az Rtv. 18.§ (2) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltta a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. április 16.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag